

КУЛЬТЕНКО Олександр Володимирович,
*здобувач Київського національного університету
внутрішніх справ*

ВІД КЛАСИФІКАЦІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ПРОФЕСІОГРАМИ ІНСПЕКТОРА РА НЦБ ІНТЕРПОЛУ В УКРАЇНІ

Під час виконання запитів як національних правоохоронних органів, так і зарубіжних колег працівник Інтерполу в Україні зустрічається з тим, що кожна з країн-членів МОКП кваліфікує дії учасників відповідно до внутрішнього законодавства. Врахування норм міжнародного права під час взаємодії з державами у професійній діяльності зумовлює необхідність диференціації загального і особливого, випадкового і закономірного, а відтак порівняльно-правовий метод життєво необхідний для дослідження професійної діяльності (іншими словами, кваліфікаційної характеристики та професіограми) інспектора Робочого апарату НЦБ Інтерполу в Україні (далі РА НЦБІУ).

Дослідженню Інтерполу присвячені наукові праці О. Бандурки, Я. Бельсона, Ф. Бреслера, І. Дайчмана, А. Мацка, В. Некрасова, К. Родіонова, В. Самарина, В. Смеліка, В. Сушенка, М. Фунера та ін. Порівняльно-правовий аспект під час вивчення діяльності МОКП застосовував у своїй роботі В. Овчинський [1]. Однак ці праці не мають системного характеру в осмисленні професійної діяльності фахівців організації та не містять пропозицій з удосконалення (реформування) чинного законодавства щодо встановлення статусу служби та працівників МОКП-Інтерпол.

Для висвітлення класифікації правової системи із семи груп, запропонованих Arminjon, Nolde and Wolff [4], або так званих «сімей», природно віднести професійну діяльність працівників РА НЦБІУ до російської групи. Безсумнівно, з п'яти груп, які пропонує для класифікації правових систем Joseph Dainow [5], щодо агрегації, зважаючи на технічний характер виду специфіки юридичної діяльності, віднесемо її до романо-германської правової системи. Диференціювання у західній правовій сім'ї характеризується впливом християнської релігії. З урахуванням результатів раніше проведеного порівняльно-правового дослідження [6] та багатовимірної методології класифікації правових сімей [3] можна віднести діяльність Інтерполу в Україні до римської сім'ї. Хоча, безумовно, історичний досвід вказує на можливість, у разі зміни внутрішнього права в Україні, віднесення її до німецької сім'ї.

Для аргументації нашої позиції врахуємо такі чинники, як характерний спосіб мислення, статус установ у державі, обсяг джерел права та панівна ідеологія. З викладеного випливає необхідність у конкретизації, що повинен знати, які обов'язки виконувати, які мати повноваження й уміння фахівець Інтерполу. Для цього й існує його кваліфікаційна характеристика.

Правоохоронний вид юридичної діяльності висуває до інспектора РА НЦБІУ певні вимоги, акцентує відмінність професіограми інспектора порівняно із суддею чи прокурором. При слід враховувати не лише суб'єкт праці (якості людини, необхідні їй в цілому для роботи у даній професії), а й об'єкт праці (характеристику нормативної діяльності). Тобто професіограма інспектора РА НЦБІУ має бути зосереджена не лише на вимогах українського суспільства, а й світового товариства до фахівця МОКП (його завдань, засобів, результатів праці).

Враховуючи, що професіограма - це опис особливостей конкретної професії, яка розкриває специфіку професійної діяльності та вимог, які пред'являються до людини [2], професія інспектора РА НЦБІУ існує «de facto», а «de jure» — складається з двох: юриста та перекладача. Вона досить емерджентна, оскільки міжособистісна взаємодія у професії юриста здійснюється часто по типу «поруч», а у перекладача вона не є основною.

Професіограму можна використовувати для розв'язання теоретичних та практичних завдань діяльності НЦБ Інтерполу в Україні. Проте у правовому забезпеченні функціонування органів внутрішніх справ нашої держави відсутня пряма норма, яка зобов'язує керівників аргументувати свою управлінську діяльність результатами професіограми працівників.

Зваживши на можливість практичного використання професіограми працівника НЦБ МОКП — Інтерпол як в Україні, так і поза її межами, у 2009 р. нами було проведено експериментальне дослідження особливостей професійної діяльності, під час якого було опитано 82 фахівці РА НЦБІУ. Переважна більшість респондентів (89,3%) в одному з підпунктів анкети підкреслили, що основною проблемою служби є її подвійна підпорядкованість та функціональна невизначеність, а в іншому (89,1%) — що наявність багатьох основних напрямів діяльності призводить до періодичного зміщення акцентів у вимогах вищого керівництва, відповідно порушується системність і послідовність роботи.

Щоб уникнути етноцентризму в подальшому вирішенні цієї проблеми, зосередимося на результатах дослідження професора В. Палмера, який вважає: «Помилки у практикуючих правознавців виникають внаслідок відсутності когнітивного контролю над конкретною роботою, відсутності повного занурення і глибокої підготовки з іноземної мови, знання культурних особливостей, що є першочерговим для спроби здійснити застосування права. Іноземні правові системи завжди слід розглядати зсередини, в соціально-культурному контексті...» [7].

Враховавши точку зору як фахівців-практиків, так і науковців, вважаємо за необхідне здійснювати реформування нормативно-правового регулювання професійної діяльності НЦБ Інтерполу в Україні в рамках методології порівняльно-правових досліджень. Це дає можливість врегулювання внутрішнього права з метою встановлення статусу служби (на кшталт НЦБ Інтерполу в Німеччині) та вирішення питання про тлумачення національних пріоритетів у застосуванні норм міжнародного права.

1. Овчинский В.С. Интерпол в вопросах и ответах. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 320 с.
2. Профессиограмма // Словарь (Энциклопедия) по управлению персоналом: Словарь терминов [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://wiki.hr-portal.ru/Slovar'Terminov/Professiogramma](http://wiki.hr-portal.ru/Slovar%27Terminov/Professiogramma).
3. Zweigert K., Kotz H. An Introduction to Comparative Law. — 3rd ed. / Translated by T. Weir. — New York: Oxford University Press, 1998. — 708 p.
4. Arminjon P., Nolde B., Wolff M. Traité de droit comparé: 3 vols. — Vol. 3. — Paris: L.G.D.J., 1952. — 614 p.
5. Dainow J. The Role of Judicial Decisions and Doctrine in Civil Law and in Mixed Jurisdictions. — Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1974. — 330 p.
6. Kulenko O.V. Kinds of Interpol Activities in the Countries with Different Legal Status and Labor // Global harmony and rule of law. XXIV world congress of philosophy of law and social philosophy. — Beijing, 2009 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.chinalawsociety.com/admin/ewebeditor/UploadFile/200991116103204.doc>.
7. Palmer V. From Leretholi to Lando: Some Examples of Comparative Law Methodology // The American Journal of Comparative Law. — 2005. — Vol. 53. — P. 261–266.